

Szigorúan a törzsközönségnek

A dzsesszláz után — Egyedül a Hulin-trió

Bár műfajbeli hovartartozása tisztázott, mégis közönség hatásában szinte kezdete óta hálátlan határmezsgyére szorult a dzsessz. A klasszikusok hagyományain nevelkedett komolyzenei érdeklődés jellege miatt száműzi, az operák, szimfonikus művek, a kamarazene történelmi tradíciójából táplálkozó publikum általában távol kerül tőle, nem ritkán lebecsüli értékét, a szórakoztatás egyik formájának tartja, s jószíval még fáradságot sem vesz, hogy egyáltalán megismerje. Történelmi mindez ama téves szemlélet következtében, mely évekkel ezelőtt még azonos kaptárra húzta a dzsesszt a könnyűzene kérésztől divatjával, a különféle szórakoztató, táncra ingerlő slágerek, dalok széria-terméseivel.

És itt volt, pontosabban jött a beat, mely kifejezetten a könnyűzene bástyáiról tarolta le, sajátította ki magának az érdeklődést, s a nyomában támadt tizenévesek nemzedéki életérzésével húzott éles határvonalat a könnyű- és komolyzene kedvelők tábora közé. A dzsessz kiszorult a szórakoztatás intézményes területeiről, a presszóknak, éttermeknek eleddig módjával kapott lehetőségeit is elvesztette — s maradt meg szűk-keves rajongóinak zártkörű, alkalmi pódiumán. Ma is itt tartja magát, méltánytalanul kevesek művelésében, szigorúan törzsközönség számára. Szegedi reprezentánsaként ma mindössze egyetlen együttesről tudunk, mely mostoha

körülményeivel dacolva színvonalában országos jelentőségű tudott maradni: a Hulin-trió.

A hatvanas évek elejétől kisebbfajta dzsesszláz kezdődött Szegeden. A Móra művelődési otthonban, majd a Jégkunyhóban, végül a Tisza szálló emeleti termében tartotta összejöveteleit a szegedi dzsesszklub Hulin István, Gausz Antal, Gallé László, Joó Ete, Molnár Gyula és mások lelkes szervezésével, programján dzsessztörténelmi előadásokkal, meghívott és helyi együttesek bemutatásával, meg az elmaradhatatlan záróaktussal, a jam session-nel. Ez idő tájt játszottak a városban először dzsesszt a pódiumzenélés igényével: a D+C zenekar jóvoltából, s az újszegedi dzsessziskola is népszerű programot bonyolított le azzal a határozott céllal, hogy megismertesse, kedvelté tegye ezt az amerikai eredetű, a modern zene jellegzetes stílusával jelentkező, játszóitól-hallgatóitól magasszintű hangszeres és elméleti ismereteket kívánó muzsikát.

Aztán az együttesek lassan szétesztek, megszűnt a dzsesszklub is — újabbán a József Attila Tudományegyetem, a megyei és városi KISZ-bizottság tesz közös erőfeszítéseket feltámasztására, lapunkban is beszámoltunk róla, biztató kezdeti sikerekkel. Mégis, ha pillanatnyilag dzsesszről be-

szélünk Szegeden, a Hulin-trió kerül szóba, mely a napokban vendégszerrelt a rádió versenyén: húszperces koncertjüket az URH sugározta.

A Hulin-trió is a szegedi dzsesszklub rendezvényeiből nőtt ki, 1967-ben a salgótarjáni országos fesztiválon ezüst diplomát nyert, elhozták a legjobban előadott magyar szám díját, dr. Hulin István, az együttes vezetője pedig a legkiválóbb szólózenész címet kapta. A tavalyi országos dzsesszversenyen úgy kerültek a nyolcadik helyre, hogy vidékről csupán a debreceniek végeztek előttük. Több koncertet adtak a szegedi újságíróklubban, szerzői estjük is volt — most ismét a salgótarjáni fesztiválra készülnek.

Nyitra Endre, a bőgős, kiváltképp népdalok átdolgozásában jeleskedik: magyar népzenei elemeket szövelget meg a nemzetközi dzsessz nyelvén, s ebből fázadozó úttörő jelentőségű — helyileg feltétlenül —, mert a modern zene egyik életerős irányzatát (a folklorisztikust) követi. Dr. Hulin István fiatal szentesi sebészorvos kitűnő pianista képességeivel a hard bop stílust is megpróbálta, azt a gondolatébresztő, kifejezetten intellektuális élményű muzsikát, mely megtevesztő ritmikai szabadsággal függetlenül időnként játékos társaitól, s az improvizáció magas fokát valósítja meg. A jó dzsessz-zenész hangszeres iskolája csak klasszikus lehet — vallja a trió —, de a kifejezési forma egészen más technikai hozzáállást kívánt. Így akadtak állásai nehézségei Szeles András dobosnak, aki a beat-ről hangolta át hangszerét dzsesszre, s aki egyre jobban beilleszkedik az együttesbe. Persze több próbára lenne szükségük.

Ez idáig gazdájuk sem akadt, aminek különös hátrányát a rádió meghívásakor érezték: saját zsebből utaztak. Legutóbb ismét a Móra művelődési otthon fogadta őket, így megoldottnak látszik felkészülésük a soron következő koncertekre. Lelkes törzsközönségük van, mely nagyon várja ezeket a koncerteket. Még áprilisban az újságíró klubban mutatják be salgótarjáni műsorukat.

N. I. Nikolényi István

A Tömegcikk Ktsz-ben:

Alagútkemencét építenek

Kellemes csalódás — Jelentős rekonstrukció — Vasvázas szín

Mostoha körülmények, sálakos udvar és zsúfoltság jellemzi a Szegedi Tömegcikk Ktsz Zákány utcai üzemét. A külsőségeket nézve az embernek kételyei támadnak: hogyan lehet itt dolgozni?

Kíváncsian körbejártam az üzemet, vajon a látogatás után szelídülnek-e az első benyomások? Kellemesen csalódtam. Az első üzemrész, amit megnéztem, a zomán-

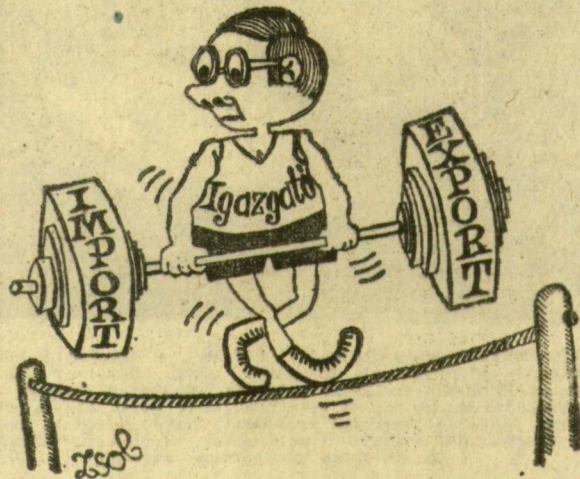
cozóműhely. Öt „veterán” kemencén a közelmúlt átalakítása látszik — gázalakkal átalakították a hármas áramú állomásra. A gyengébb nem, a nők játszi könnyedséggel „etetik” a telhetetlen prekek hatalmas száját. Itt gyerekjátékokat készítenek — ezekkel Nürnbergben, Párizsban és Lipcsében, a nemzetközi vásárokon sikerrel szerepeltek; arrább — a szabadban — a bukósiskoktatás és szerszámokat készítenek.

Az alumínium játékokat az eloxáló kádakban színezik, másokat a polirozógépeken csinosítják tükörfényesre. Az utolsó állomás a csomagoló. A kisipari szövetkezetben a csomagolástechnika világszínvonalon áll. Saját terveik szerint izléses műanyag lapokat vákuumpressel a szállításra váró gyártmányokra „szippantják”. Így nemcsak izlésessé, de szállítását biztonságosabbá is teszik a szerszámkészleteknek és a játékoknak. Az üzemhez tartozik a néhány éve modern gépekkel felszerelt TKM-műhely is.

A ktsz közeli tervében jelentős rekonstrukció szerepel. Az elkövetkező néhány évben az öreg kemencéket korszerű alagútkemence váltja fel, az üzemrészek összevisszaságát a jól ismert és a gyakorlatban bevált dunajvárosi vasvázas szín hivatott megszüntetni. A felújítás során korszerű öltözőt, fűdőt, ebédlőt és klubszobát kívánnak létrehozni. Ezekre alaposan rászorgáltak a ktsz dolgozói.

Acs Sándor

Nehéz mutatvány

Vöröskeresztes vetélkedő

A Vöröskereszt szegedi szervezete elsősegélynyújtási vetélkedőt rendezett a középiskolai tanulókról részére. A versenyen 12 iskola 36 tanulója vett részt és végül a Vöröskereszt által szervezett csapatok nyertek. A Szegedi Vöröskereszt által szervezett csapatok között a Nacsó Sarolta, Sella Magdolna és Kulcsár István — nyerte meg a versenyt 112 ponttal. Második helyezést ért el a Kisz Ferenc Építőipari Technikum tanuló Asztalos Ferenc, Vigh Gábor és Gróf László 108 pontot szereztek. A Ságvári Endre Gyakorló Általános Gimnázium hármas csapata — Kenéz Katalin, Nádai Géza és Thurzó Tivadar — 105 ponttal a harmadik helyet szerezték meg. Ez a verseny nemcsak a résztvevők számát, hanem a verseny minőségét és eredményességét tekintve is messze magasabb színvonalú volt az előző hasonló versenyeknél. Valamennyi csapat kitűnő hozzájárulást és gyakorlatról tett tanúságot.

A szegedi verseny három első győztes csapatából egy-egy tanuló továbbjutott a megyei versenyre, amelyet április 24-én rendeznek meg.

Acs Sándor

Folklór — becsben

Kézikönyv népdalainkról, a népi hangszerekről

Könyvveljáró tanúsága szerint a paraszti életben formát öntő művészetet mutatja be, történelmi teljességében, a Magyar Népművészet sorozat (dr. Ortutay Gyula akadémikus szerkesztésében), melynek legutóbbi kézikönyve Magyar népdalok, népi hangszerek címen közelmúltban került a könyvesboltokba. A szerző, Manga János, célja nem több a magyar népzene kutatás iródműveinek leszállítását, népszerű formában megírt rövid összefoglalásánál.

Történelmi emlékeket idéz a felvilágosodás íróitól, Beszenyvitől, Révai Miklóstól, Csokonaitól, Bartók és Kodály munkásságáig, melyben a hazai irodalom élvonalának képviselői fokozódó érdeklődéssel fordulnak a népköltészethez, felhívta a figyelmet annak gazdagságára, a belőle meríthető művészi élményanyagra. Az olvasmányos könyv érdemben foglalkozik Bartók Béla és Kodály Zoltán gyűjtéseivel, s külön kitér Szabolcsi Benecé kutatásaira, amely népzenei finn-ugor kapcsolatokat mutatja ki. A magyar népdaloknak eleddig két főbb típusát ismertük, a régi és az új stílusú népdalokat — Manga rövid dolgozata utal arra a bizonyos harmadik nagy csoportra, amely különbözik az előbbi kettőtől, s ez a szomszédnépek népdaljai, az egyházi zene, az egyházi népének, a műzene, a városi műdal stb. változataiból vagy ezek hatására kialakult dallamokból áll. Ide tartozik — írja tovább — a bármikor vagy csak különleges alkalmakkor énekeltek népdalaink jelentős része. A könyv második ré-

szében a népi hangszereit mutatja be a szerző, a furulyát, a nádsípot és a dudát, a húros hangszereket, a cimbalmot — s szól röviden a cigányzenéről, éppoly eleven, történelmi múlttal is idézve élvezetes stílusban, mely a könyv várható népszerűségét igéri.

A Corvina Kiadó ritka becses értékűt kezel a kiadványt; színes borítólappal örömet okozhat, hangulatos képeket, a paraszti élet zenés ünnepnapjairól elhelyezett illusztrációkat élvezettel szemlélheti az olvasó.

N. I.

Egy amerikai Leninnél

Isaac Mac Bride a bostoni Christian Science Monitor tudósítója volt. Amikor értesült az oroszországi forradalmi eseményekről, elhatározta, hogy odautazik. Akkoriban a blokád miatt az Oroszországba való utazás tilos volt. Bride Lettországba ment és ott kért át a határon. Leninnél szóló irását a lap 1915. december 17-i száma közölte.

... Lenin közepes termetű, körülbelül 50 éves férfi. Testalkata arányos, ő maga rendkívül aktív, annak ellenére, hogy testében két golyó nyomát hordozza, amelyeket a múlt év augusztusában lőttek rá. (A szerző Lenin 1918. augusztus 30-i sebesülésére gondol. A szerk.) Feje eléggé nagy, körvonalai határozottak, a feje és a váll közötti távolság rövid. Homloka széles és magas, szája nagy, szeme tágira nyitva, időnként szellemes-gúnyos fény villan fel benne. Rövidre nyírt haja és bajusza barna színárnyalatú.

Soha nem veszi le szemét arról, akivel beszél. Amikor kérdésekre válaszol, nem tételevázik, s közvetlenül a lényegre válaszol. Egy székkel tol számomra íróasztalához, majd a székét felém fordítja. Miután rövid ideig a világ-

helyzetről beszélgetünk, kijelenti, örömmel válaszol bármilyen kérdésre.

Amikor tájékoztattam, hogy az újságok, a folyóiratok a különböző országokban már 22 hónapja hajtogatják, hogy Szovjet-Oroszország egy kisebbség diktatúrája, Lenin ezt válaszolja:

— Ez természetesen nem igaz. Aki hisz ezeknek a fecsegéseknek, jöjjön el ide, beszélgeszen egyszerű emberekkel, s megtudja az igazságot... Ön azt mondja, hogy járt a Nyugati Fronton. Elismeri, hogy engedélyt kapott rá, hogy beszélgeszen Szovjet-Oroszország katonáival. Önt, mint újságírókat, senki sem akadályozta abban, hogy vizsgálódjék. Ellátogatott gyárakba, üzemekbe. Igen jó lehetősége volt arra, hogy megértse a tömegek hangulatát. Ezer meg ezer embert látott, akik fekete kenyéren és teán élnek. Szovjet-Oroszországban valószínűleg sok szenvedést látott, többet, mint amennyit lehetségesnek tartott, s mindez az ellenünk vívott igazságtalan háború miatt van, ideszámítva a gazdasági blokádokat is, amelyben nagy szerepe van az ön hazájának. Megkérdezem hát, mi a véleménye: itt a kisebbség diktatúrája van-e?

Arra a kérdésre: Mit mondhat jelenleg a békeről és a külföldi koncessziókról? — Lenin ezt válaszolta:

— Gyakran megkérdeznék, igazuk van-e az Oroszország ellen vívott háború amerikai ellenzőinek — ezek főként a burzsoáziához tartoznak —, akik azt várják tőlünk, hogy a béke-

Feldöntött padok

A Széchenyi tér padszékein leginkább nyugdíjasok szoktak élvezni napközben a jó időt. Meg fiatalok, csoportosan. Táskák és zsebrádiók hallgatva mozibeli élményekről csevegnek. Vidékről érkezett iskolai kirándulók is itt pihennek a városban tett hosszú séták után. En szüretet áthaladni a téren, miközben a padon ülőket „térképezem”. S eddig csak azt tapasztaltam, hogy a téren a rend mindenki szívére.

De mostanában, reggelként egyre több feldöntött, a helyéről elrúgott, az ápolit gyepszöngyre és

virággyakra dobált pad „szúrja” a szememet. Délutánra az ott dolgozók, vagy a pihenő akárok emberek ugyan helyükre rakják azokat, de a következő éjjel sötétjében megint „felbomlik” a rend. Makkacs, a mások bosszantására mindig kész, a nyugalmat ellenszenvező, s a szabályokkal árnyékból kacérkodó emberek „szórakoznak” így. S ha nem ütne a kezükre, holnapra az összes padot felborítják.

De hát valóban csak a rendezvarók vannak ébren éjszaka? Még a város éjszakai kiállításait kelles közepén is?

K. I.

kötés után nemcsak felújítjuk kereskedelmi kapcsolatunkat, hanem koncessziókat is kaphatunk Oroszországban. Megismétlem, hogy igazuk van. A tartós béke az oroszországi tömegeknek olyan megkönnyebbülést jelentene, hogy kétségkívül beleegyeznének néhány koncesszió megkötésébe. Az ésszerű feltételekkel kötött koncessziók kívánatosak, mert megkötésük lehetőségét kínálna arra, hogy Oroszországnak nyújtandó technikai segítségbe bevonjunk olyan országokat, amelyek e téren fejlettebbek.

Folytatva gondolatmenetét, Lenin kijelentette: — Ami a szovjethatalmat illeti, ez már benne van az egész világ dolgozóinak elméjében, közel áll szívükhöz, s világosan értik jelentőségét. A munkástömegek — annak ellenére, hogy régi vezetőik sovínizmussal és opportunizmussal próbálnak hatni rájuk — mindenütt látják a burzsoá parlamentek korhadtságát és a szovjethatalomnak, a dolgozó tömegek hatalmának, a proletariátus diktatúrájának szükségességét, hogy az emberiség felszabaduljon a tőke rabigája alól... A burzsoázia háborúval támadja Oroszországot, ellenforradalmárokat uszít rá, s ezek vissza szeretnék állítani a tőke igráját. A burzsoázia hallatlan szenvedéseket okoz Oroszország dolgozó tömegeinek a blokád révén és az ellenforradalmároknak nyújtott segítséggel. Mi azonban már legyőztük Kolcsakot, háborút vívunk Gyenyikin ellen, s szilárd meggyőződésünk, hogy kivívjuk a győzelmet.